

ЈУ Средња школа „28. јуни”

ИЗАЗОВ

ЧАСОПИС

ДЕЦЕМБАР
2023. Г.

057/342-523

ss71@skolers.org

www.ss28juni.ba

РЕДАКЦИЈА ЧАСОПИСА

Марта Мргуд
Лена Јововић
Матија Кењић
Катарина Мојевић

Наташа Елез,
проф.
Данијела Мандић,
библиотекар

САДРЖАЈ

01
—

ЈЕДАН СЛАТКИШ,
ЈЕДНО ДИЈЕТЕ

02
—

БАТА У 90
СЛИКА

03
—

НОВОГОДИШЊИ
БАЗАР

04
—

САЈАМ КЊИГА

07
—

ПРОМОЦИЈА
КЊИГЕ „СВИТАЊЕ“

08
—

НОВЕМБЕР

09
—

ДЈЕЧИЈА
НЕДЈЕЉА

11
—

SECRET SANTA
ПЛАНИНАРЕЊЕ

12
—

ДОКУМЕНТАРНА
ДРАМА

13
—

МЕЂУНАРОДНИ ДАН
СРЕДЊОШКОЛАЦА

14
—

ФОЛКЛОР
И ТРАДИЦИЈА

15
—

ЧИТАЛАЧКИ
КЛУБ

16
—

УСПЈЕСИ
НАШИХ УЧЕНИКА

21
—

РАДОВИ
НАШИХ УЧЕНИКА

ЈЕДАН СЛАТКИШ, ЈЕДНО ДИЈЕТЕ

Децембар и празници су вријеме даривања и вријеме када требамо да пружимо руку другима и помогнемо онолико колико можемо.

Као и сваке године, тако су и ове, чланови Савјета ученика Средње школе „28. јуни“ уз помоћ професорице, координатора Марије Иконић успјешно реализовали акцију „Један слаткиш, једно дијете“ која је спроведена у локалним маркетима и тржним центрима. Све прикупљене слаткише ученици наше школе су распоређивали и паковали у пакетиће.

Прикупљено је 260 пакетића који ће бити подијељени у вријеме новогодишњих и божићних празника и који ће, надамо се, измамити осмијехе малишанима.

Нешто што се памти и што остаје у историји јесу разни домаћи филмови. Свака одрасла особа када погледа неки старији филм сјети се свог најљепшег периода живота, а то је дјетињство. Некима се врати онај исти осмијех на лице, а неком и оне најискреније сузе. Ипак, да би филм дотакао срце и душу неком, мора имати поред добре приче и добре глумце.

У нашој кинематографији један од најпознатијих и најбољих глумаца јесте Велимир Бата Живојиновић. Ученици наше школе су имали прилику да својим присуством увеличају отварање изложбе "Бата у 90 слика" у Културном центру Источно Сарајево. Ту су се посјетиоци упознали са свим улогама Бате кроз његов живот, а старије генерације су се присјетиле највећих хитова. Овом изложбом је дата почаст нашем највећем глумцу.

Присутни су након дивног програма имали прилику да погледају и слике које су обиљежиле његов живот. Ово је била лијепа прилика да се сазна нешто ново и да се присјетимо неких љепших времена.

НОВОГОДИШЊИ БАЗАР

У вријеме божићних и новогодишњих празника Средња школа "28. јуни" је по први пут организовала базар под називом „Дјеца дјеци“.

Циљ ове акције је био заједнички рад ученика који би на крају имао свој продукт. Разни колачи, слике, украси су се правили уз пуно љубави и труда. Савјет родитеља, под вођством професорице Ведране Пантелић, се потрудио да све протекне у најбољем могућем реду.

Велико хвала свима који су подржали наш мали кутак и уљепшали ову акцију. Надамо се да ће се и сљедеће године организовати сличан базар уз присуство свих ученика, родитеља и професора наше школе.

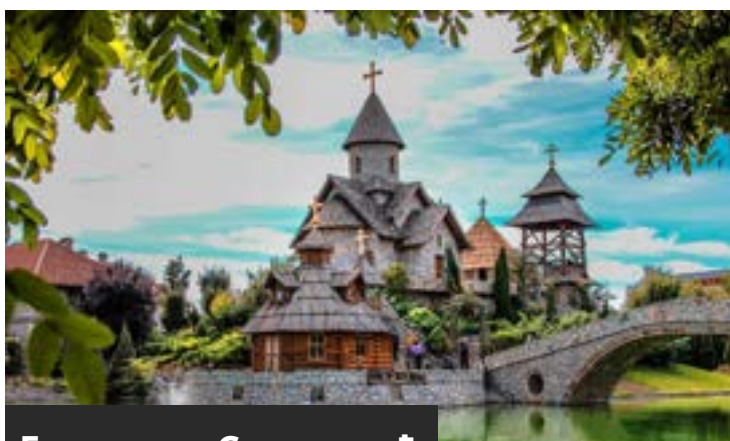

САЈАМ КЊИГА

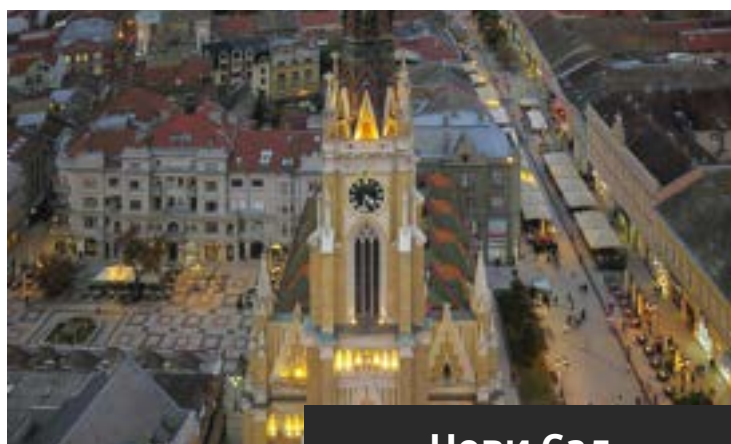
БЕОГРАД, СРБИЈА

Најљепше средњошколске успомене се поред ђачке клупе стварају и на заједничким путовањима. Као и претходних година, наша школа је обезбиједила ученицима у мјесецу октобру одлазак на Сајам књига у Београд. У раним јутарњим часовима ученици су кренули на пут према Новом Саду.

Прво стајалиште је било Етно село Станишић гдје су ученици, као и професори уживали у разгледању и ручку на овом мјесту, једном од најпознатијих у нашој Републици Српској.

Етно село Станишић

Нови Сад

Београд

Сајам књига

Даље се пут наставио према једном од најљепших градова Србије, Новом Саду. У послеподневним часовима стигли су у хотел „Стари кровови“ гдје су имали организован смјештај и вечеру. Послије малог одмора кренули су у обилазак овог града.

У раним јутарњим часовима кренули су ка Сајму књига који се налазио у Београду. То је највећи сајам на Балкану.

Књиге нас могу одвести у неку другу димензију, далеко од наше стварности. Ученици и професори су шетали од штанда до штанда и проналазили дивне књиге за себе и за своје ближње.

Након обиласка сајма био је организован ручак на Калемегдану гдје су се професори и ученици уз диван залазак сунца опраштали од овог града.

У касним вечерњим часовима стигли су у Источно Сарајево. Надамо се да ће сљедеће године бити омогућена оваква авантура која ће остати у дубоком сјећању свим ученицима и професорима као и претходних година.

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ „СВИТАЊЕ”

Ивана Спахић је у Културном центру Источно Ново Сарајево одржала промоцију свог романа "Свитање" коју су посетиле ученице наше школе уз пратњу професорице Наташе Елез. Највећа бол и најљепше емоције се могу исказати само преко ријечи. Толико јако срце које може да напише нашу историју је управо њено, наше суграђанке Иване Спахић. Написала је књигу која на свако читање нове стране откључава врата нових емоција љубави, страха, бола, поноса, храбрости. Свака нова страница може да вас одведе у нашу прошлост без које ми не бисмо били ми. Гдје год кренемо широм наше Републике Српске нема мјеста гдје није проливена српска крв. Преко Јасеновца, Брода на Дрини, долазимо до Пребиловаца о којим нам је испричала причу наша Ивана. Она је кроз свој роман описала слику страдања српског народа у Пребиловцима, досљедно и са дубоким осјећањима. У Пребиловцима, малом селу у нашој Херцеговини, које је некад бројало и до 1000 становника, усташе су без имало стида побиле све људе, сву дјецу, све жене и немоћне старце. Роман "Свитање" је више од приче - то је поглед у људску душу који нас подсећа на важност сјећања из историјски важних момената и животних искушења. Вама читаоцима остављамо да прочитате овај роман који је награђен наградом „Златна сова” и да научите нешто о себи и својој прошлости. Злочин је заборавити злочин, па се са правом питамо да ли су саучесници и они који су га заборавили. Хвала нашој суграђанки на писању оваквог дјела које сигурно ниикад неће бити заборављено.

НОВЕМБЕР

Новембар је мјесец у којем мушкарци широм планете пуштају бркове с циљем подизања свијести о важности мушког здравља и борбе против карцинома простате, тестиса, те очувања менталног здравља мушкараца.

Movember је покрет посвећен подизању свијести о мушком здрављу, а када је ријеч о здрављу, битно је да знате да никада нисте сами. Због тога су дјечаци из одјељења И3, техничар информатичких технологија, заједно са одјељењским старјесином Марком Коњокрадом, дошли на идеју да обиљеже овај мјесец и подрже покрет #movember.

Они су одлучили да умјесто пуштања бркова направе привјеске за руксаке са симболом покрета које ће поносно носити цијели мјесец, па и дуже.

ДЈЕЧИЈА НЕДЈЕЉА

Наша школа у склопу почетка школске године организује Дјечију недјељу.

Ученици, заједно са разредним старјешинама, уз мало труда и рада, организују неку хуманитарну акцију како би дјеци вратили осмијех на лице или пак организују нешто за себе. То је дивна прилика да се тинејџери врате у своје дјетињство и пробуде поново дијете у себи.

Овај пут ученици II-3, II-6, III-6 су са својим разредним старјешинама отишли у кино у Сарајеву гдје су почастили себе једном незаборавном авантуром.

Ученици II-4 и I-3 су одабрали хуманитарну акцију гдје су показали своју хуманост и скромност. Ова акција се одржава сваке године и надамо се да ће се и сљедеће године одазвати многи ученици и професори.

ФИЛМСКО ДОНАТОРСКО ВЕЧЕ

Током Дјечије недеље ученици II-4, смјера техничар рачунарста и програмирања, су са својим разредним старјешином Тањом Нишић организовали хуманитарно филмско вече гдје су сва прикупљена средства ишла за лијечење Магдалене Влашки.

Акција је спроведена у амфитеатру наше школе уз пројекцију филма „Андрић” коју су радили ученици. Истакнуто је да је ово начин да се покаже да кроз нешто мало и што се може организовати за веома кратко вријеме, могу скупити средства која ће помоћи за лијечење наше суграђанке.

Скупљен је износ у вриједности од 500 КМ. Уз медијску пратњу за овај догађај је чуо цијели град. Захваљујемо се свим ученицима, професорима, родитељима и суграђанима великог срца који су дошли и подржали акцију II-4.

На крају дана, најбитније је да се нашој Магдалени врати онај искрени дјечији осмијех, те се врати ономе што највише воли, фолклору.

SECRET SANTA

Ученици III-3 одјељења који су учествовали у акцији Secret Santa гдје су извлачили папире са именима другова из разреда и у тајности куповали поклоне, показали су нам да никада нисмо прерасли поклоне и радост коју доносе Нова година и Божић. Циљ је био да ученици виде да ли и колико познају другове из разреда. Да радост буде још већа, разредни старјешина Ана Савић је сваком ученику припремила слатки поклон са посветом и лијепим новогодишњим жељама.

ПЛАНИНАРЕЊЕ

Најљепши предјели наше домовине се виде са највиших врхова. Ученици са професорицом Маријом Иконић су имали прилику да истражују Требевић током једног нерадног дана. Диван сунчан дан су искористили за дружење и многобројне активности које су обиљежиле ово планинарење. У овој школској години је основана секција планинарења. Ученици који желе да истражују најдубље тајне природних богатстава наше регије могу се прикључити секцији и стварати заједно нове успомене.

ДОКУМЕНТАРНА ДРАМА

Драгана Мандрапа

—

Важно је говорити о великим темама, и с разлогом смо поносни на нашу професорицу Драгану Мандрапу, чија је документарна драма 14. октобра премијерно изведена у Народном позоришту Републике Српске, на сцени „Петар Кочић“.

Документарна драма „Ко камен“ – Веленка Брстинова и кћер јој Драгана је прича о двије жене и двије судбине, прича о животу и неминовности. О личној и колективној несрећи. О снази двије жене, које су од свог крста градиле степенице ка животу или се низ њих стропоштавале у бездане туге и бола.

"Ово је прича о животном кругу, у нади да се никада више неће заокружити. Идеја за причу настала је из потребе да сачувам и од заборава отргнем причу о страдању херцеговачких Срба коју сам у насљеђе добила од своје мајке", отпочела је разговор за „Катеру“ Драгана Мандрапа. „Свако од нас у насљеђе добије неки терет својих предака, па или се тог терета ослобађа или га носи као сопствени крст. Нисам размишљала о мајчином животу све док се круг није окренуо. Тек кад сам доживјела личну трагедију, схватила сам тежину и њене и наше заједничке, колективне несреће.“, рекла је Мандрапа.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СРЕДЊОШКОЛАЦА

Поводом Међународног дана средњошколаца ученици IV-1 одјељења Средње школе "28. јуни", занимање туристички техничар, заједно са професорицама Јадранком Андрић Икановић и Александром Тољ, организовали су хуманитарну акцију.

Прикупили су новчана средства и купили хигијенске пакете и то пет пакета за пет породица у којима је петнаесторо дјеце који су примаоци помоћи Хуманитарног удружења грађана "Оплемени срце" и пет пакета за пет породица у којима је петнаесторо дјеце које ово Удружење повремено помаже.

Пакете су уручили представнику Удружења Игору Лукићу, са којим имају успјешну сарадњу и чији рад и залагање изузетно подржавају и радо помажу, па се и одазивају сваки пут кад су у могућности.

ФОЛКЛОР И ТРАДИЦИЈА

у функцији заштите менталног здравља

Пројекат "Фолклор и традиција у функцији заштите менталног здравља" реализовале су професорице Александра Витковић, Тања Лукић, Свјетлана Краишник са ученицима наше школе узраста од 15 до 18 година. Циљ пројекта је његовање и промовисање традиције и обичаја нашег поднебља и њихова улога у заштити менталног здравља средњошколске популације.

ЧИТАЛАЧКИ КЛУБ

У нашој школи постоји велики број секција, а једна од њих је уско повезана са књижевношћу. Уз координацију професорице Ведране Пантелић основан је и Читалачки клуб. Нешто више о томе рекла нам је ученица II-3 Ивона Каурин.

„Читалачки клуб није само клуб који се врти око површног читања награђиваних или из неког разлога популарних наслова. То је прозор у свијет умјетности, јавног наступа, у свијет пун прилика о којима машта сваки средњошколац. Кроз Клуб љубитеља књига научила сам да постанем једно са књигом и извучем из сваке оно што ме подиже на једну степеницу више у сваком аспекту живота. Свима вама којима су се усне барем мало развукле у осмијех када сте прочитали име „Клуб љубитеља књига“ препоручујем да не губите вријеме. Бенефити су многи. Кроз овај клуб упознали смо писце, како кроз њихова дјела тако и лично, изградили самопоуздање и корак смо ближе ка изузетном јавном наступу. Постаните члан Клуба љубитеља књига већ данас и дајте читалачком клубу шансу да вас одведе на висине о којима сте одувijek маштали.“

УСПЈЕСИ НАШИХ УЧЕНИКА

ЈОВАНА ЈОВАНЧИЋ

Ученица IV разреда Јована Јованчић имала је прилику да учествује на Teen Doc интеракцији гдје је стекла знање о креирању документарних филмова. Када нешто много желиш и волиш, онда ти буде велико задовољство да ствараш нешто ново. Ученица је истакла: „Најзанимљивији моменат ове интеракције био је када смо добили прилику да развијемо властити концепт за лични документарни филм под називом „Свет какав желиш“ који говори о муралима“. „Teen Doc интеракција је Јовани пружила могућност упознавања са документарним филмом, али и могућност стварања пријатељства. Навела је како је са многима остала у контакту и да планирају заједничко зимовање. „Ово искуство оставља дубок печат у мом сјећању и подсјећаће ме да је повезаност с људима кључна компонента богатог живота“, закључила је она.

ЛЕНА ЈОВОВИЋ

"ПРОГОВОРИ, ПА ЋУ ТИ РЕЋИ КО СИ" - ПРВО МЈЕСТО У БЕСЈЕДНИШТВУ ЗА ЛЕНУ ЈОВОВИЋ На важност лијепе ријечи и лијепог казивања подсјетили су нас учесници такмичења у бесједништву и казивању стихова на манифестацији Трећи међународни пјеснички сусрети "Симеон Милутиновић Сарајлија". Најувјерљивији бесједници су Лена Јововић и Андреа Тошић које дијеле прво мјесто. Лена је ученица II-4 одјељења ЈУ Средња школа "28. јуни", чија је менторка била професорица Наташа Елез. Организатор ове манифестације је, као и претходне двије године, био Центар за културу и информисање Источна Илиџа, а циљ свих активности везаних за ове сусрете је очување српског језика.

ЛАЗАР ЖДРАЛЕ

У току мјесеца одржан је 69. Избор десет најбољих спортиста Спске, а међу њима су се нашли и спортисти из Источног Новог Сарајева. Ученик наше школе IV-1 одјељења Лазар Ждрале члан Џудо клуба „Рандори“ из Источног Сарајева проглашен је за перспективног спортисту Републике Српске.

НИКША РАЈАК

Рођен је 2. јуна 2006. године. Ученик је трећег разреда ЈУ Средње школе „28. јуни“ и образује се за занимање техничар рачунарства и програмирања. Спортска прича о Никши је занимљива јер се већ једанаест година бави ватерполом и репрезентативац је Босне и Херцеговине у том спорту. Тренутно наступа за Ватерполо клуб "Invictum" из Сарајева, гдје игра на позицијама вањског крила. Државно првенство освајао је четири, а кантоналну лигу осам пута гдје је неколико пута проглашен најбољим играчем и најбољим стријелцем.

ДИМИТРИЈЕ САВИЋ

Такмичар Џудо клуба "Романија" из Пала Димитрије Савић окитио се титулом шампиона Европског купа у Копру. Савић је до финала победио такмичаре из Италије, Словеније и Украјине. У финалној борби је победио Ивана Милићевића из БиХ. Честитамо нашем ученику титулу шампиона Европског купа.

АНА ПУХАЛО

У периоду од 15. до 21. јула ове године у Лунду је одржана Европска олимпијада из информатике за дјевојке (EGOI) на којој је учествовало 189 такмичарки из 52 земље свијета.

На наше задовољство међу њима се нашла и Ана Пухало, ученица IV разреда ЈУ Средње школе „28. јуни“, која се образује за занимање техничар информатичких технологија.

Према ријечима Ане Пухало, на престижном такмичењу учеснице су задатке радиле два дана по пет сати, док су остатак дана користиле да се међусобно што боље упознају, али и да упознају и доживе све љепоте које нуде Шведска и Данска. Посетиле су зоолошки парк Skånes Djurpark, возиле се трајектом кроз Копенхаген, чак се и окупале у Балтичком мору.

„Прије свега, захвална сам што сам имала прилику да одем на овако велико такмичење. Такође сам захвална породици и школском колективу који ме је подржавао у сваком кораку овог путовања. Ово је била сјајна прилика да упознам друге програмерке мог узраста и да размијенимо савјете и идеје и, такође, да се упознамо са различитим традицијама и културама. Задаци су били поприлично комплексни и захтијевали су познавање алгоритама и структура података које се уопште не уче у средњој школи, због чега се већина такмичарки спрема сама. Та чињеница ми је показала гдје властити труд и залагање може да ме доведе, што ми је дало мотивацију да радим још више како бих овогодишњи резултат надмашила већ наредне године. Била ми је част представљати своју земљу и школу на такмичењу свјетског нивоа. Потрудићу се да тако буде и наредне године“, рекла нам је Ана Пухало.

Ана Пухало прва је ученица у историји ЈУ Средње школе „28. јуни“ која је била дио једног такмичења свјетског нивоа. Желимо јој да и даље квалитетно улаже у своје знање и да већ на наредном такмичењу оствари све циљеве које је зацртала.

РАДОВИ НАШИХ УЧЕНИКА

Домовина није неки простор омеђен границом, исцртан на некој карти свијета или означен бојама на оној кугли што се глобус зове. Завртиш куглу, спустиш прст и кажеш: "Ево је ту". Е, није тако. Домовина је у моје парче земаљског шара смјештена у срцу, гријана дахом мојих плућа, жива од мог живота, а ја слободна од њеног. Тако нас двије бивамо једно, она моја домовина и ја, њена Ана. Она је старија и мудрија, мени је осамнаеста, а њој тридесет и прва. Лице јој је младо и блиставо окупано водом из њених ријека и неукротивих планинских брзака. Има понеку дубоку бору на челу, али је оне не чине старијом, само стоје као живи спомен на прошле неке дане и тешке битке које је водила. У њеним очима је очињи вид свих уснулих у вихору рата, див - јунака који нису отишли у вјечни мрак и заборав, него су оживјели у слободи. У њеном оку је сунце нашег неба, али се из тог свевидећег ока често закотрља тешка суза, онда кад над цијелим крајем плута магличаста свјетлост и узбурка сјећања, или кад прве сњежне пахуље покрију камене крстове неког војничког гробља. Тада и у мени, Ани, срце јаче залупа, заковитлају се емоције па се коло уколи и уплете и тугу и радост и понос што јесмо и постојимо упркос свима и упркос свему. Зло је сила са стотину лица. Знало је да превари, да се годинама притаји, чека и вреба. Мисли Србин да је свако човјек, а историја нас је учила да није. Звијери су нападале, уједале, кидале, пјесму у јаук претварале, мајкама из наручја синове отимале. Ми смо се увијек бранили, са звијерима се борили, из боли рађали, пјевали, а умирали. Ето, тако је рођена моја Рођена. Тридесет и једна година прошла од дана кад, једне јануарске ноћи, чеду надјенуше име. Република Српска! А идеја о њој рађала се вијековима раније, од кад и свијест да је само слободан човјек истински човјек. Учио нас је томе Кочић, сужањ гладан слободе, који од те глади и умрије, учили нас Милош и Лазар, пјевали над нашим плавим гробницама у далеким морима... „Тамо далеко“, а тако близу срцу Србиновом.

Прођи и ти данас, Човјече, овог хладног јануарског дана Републиком Српском. Свугдје се осјећа мир, опија мирис тамјана и грије пламен славске свијеће. То Србин слави славу, и сваког путника дочекује житом и врућом ракијом, на радост и за напредак. Црквено звоно позива на молитву, на сусрет са Богом праведним. Уђи и ти у нашу цркву, прекрсти се, пољуби икону Светог Стефана. У његовом је наручју стасала моја домовина. Див – јунаци, слава вам вјечна.

Мени је осамнаеста, а мојој домовини у мом срцу, ево тридесет и прва. Дајем ти младост, Рођена моја, а узимам твоју мудрост и терет са твојих леђа ево придржавам својом руком. Не бој ми се, Рођена, ту сам и никуд ја нећу.

Свети Стефане, ја, Ана, спуштам усне на твоје лице, крстим се са три прста и молим те, чувај нас!

**АНА
ПУХАЛО**

И, шта кажу? Ко сам? Надјенуше ми име „босански Србин“ и „онај с ове стране Дрине“. А ја им не одговорих ништа већ поносно, с пркосом у очима и слободарским духом у прсима винух поглед ка небесима, ка ведром ноћном своду окићеном звијездом Даницом што се разлила по отаџбини овој мојој и која обасјава сваки педаљ земље крвљу јунака косовског завјета натопљеном. Док тихо, готово шапатам рецитовах Шантићеве стихове, више за себе но за моје обмањене саговорнике, указа се звијезда у мору других, видно исцрпљена и прошлошћу заморена, али ипак стамена као стијена и оштрога крака. Држање и став ове звијезде бремена и оставштине мисли ми одведоше дуж долине Неретве опасане голим кршом. Ту и даље као усамљени лист на неукроћеном вјетру, битку за некадашњи постанак и овдашњу славу води стара Херцеговина. Стољећима су се над овим живим камењем и под овом вјечном старом јасиком копља ломила. Одјекнуо је и проломно се голетима овим историје чојства пут пушке барутне онда када је највише био потребан. Није Еро дозволио да му турско рало земљу предака зирати. Од јама му направише гробнице земљака, а он их осваети и васкрсну вјером у Месију. 'Ерцеговке мајке рађаху потомке не да им кадија по шеријату суди, већ Бог отац правду земаљску и световну да им дијели. Дуну са Леотара сјеварац суви па ми мисли одхукну даље оставивши ове увале, долове и корита на мирном починку и безазорном предаху од прошлога вакта, супљајући снагу за предстојећи. Напречац дођох себи и обазрех се на оне залуђене саговорнике који гедају у небо не схватајући шта то ја видим што они не могу. Не види онај који тјелесним очима свијет посматра, већ онај коме је видиковац у чистом срцу и спокојној души. Није ми се свидјела ситуација која ме је снашла, пажњу ми је привукла звијезда Сјеверњача, и полусањалачким, попут брода који плови без икаквог путоказа, али ка јасном циљу, кормило мисли окренух љутој Крајини, питомој Семберији и гордој Посавини. Жила куцавица Сава исприча ми причу о зрневљу посијане пшенице кога је туђинска рука сажњела и самљела, а домаћину остао само један цвијет камени.

Ништа ми друго ни Козара не збори, но само сузу пусти, тако тешку и бону да би је странац као анатему протумачио, а једино Стојанка мајка Кнежопољка њеним аманетом. Гробом слатке душе овјековјечена је истрајност Крајишника у потрази за сербезијом, а у околини, шум Вуковог гаја препричива зулум Симеуна Ђака уз ког се наслућује и Јабланово ридање. Увијек је крајишким Србима, као и побратима њиховим Херцеговцима Дамаклов мач за вратом стајао. Издржаше, издржавају и издржаваће га. Не дадоше Републику Српску, плодну земљу из које понајвише мегданџије ничу, нити су дали црвену Саву, модроцрвену од горке историје и срцепарајућих животописа печатираним крвљу из Христових рана. Опет та проклета тренутност. Сам сам. Увијек смо и остављени на милост и немилост. Затворих очи. Више ми звијезде нису биле потребне. Срце је налазило, срце је освјетљавало пут. Човјек без своје родне груде једнак је стаду без пастира, слијеп, незаштићен, за кратко вријеме непостојан. Вукови су на сваком кораку. Велика је цијена слободе и припадности. Цијена моје судбе, али и судбе милиона чувара српскогидентитета и насљеђа ове земље небеске и свете вјечно је опирање пролазности у страху да при моме куцању на своје рођено огњиште у Загорју, међу Лелијом и Зеленгором врата не отвори сурови планински вихор, носећи успомене и блиједе слике помијешане са пепелом заборава. Међутим, не би Срби „Србови“ били када би непријатеља олако међу се пустили. Никада нисмо нити ћемо. Више не разликујем стварно од нестварног. Зна ми образ по чему крочим. Знаш да ми је дом у Републици Српској, у Војводини Боки и Брдима. Мој је дом Шумадија. Живим у Темишвару и Книну. Кућа ми је и Македонија и Крајина. Херцеговац сам православног имена и презимена. На Ловћену ћу се причестити, а све ће се завршити тамо гдје је све и почело. На Косову смо се жртвовали, на Метохији ћемо васкрснути. И, шта кажу? Ко сам?

**ДАМЈАН
БОШКОВИЋ**

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Стави ме пред себе и рече дела:
„Републику Српску никоме не дај!
Чувај је вјерно, мили сине,
јер нема љепше домовине!"

Ја сам је бранно чашћу и вјером,
А ти је чувај и негуј с мјером.
Кад имаш отаџбину своју, сине,
Нећеш се бојати туђе силе".

„За њу се гинуло и крв проливалo,
Да би ти сада срећан се играo.
И твоји унуци морају знати
Република Српска наша је мати".

МИЉАН КОШАРАЦ

СТВАРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ

Била је деведесет друга година,
родила се нова српска држава.
Родила се на Светог Стефана,
послије окупације од пет вијекова.

Створила се у срцу горе Романије,
На Палама у гнијезду хајдучије.
Скупили се Срби и донијели одлуку
да оформе нову Српску Републику.

Али зли душман немаде мира,
и хдтједе земљу све до Дрине.
Србин се засити и јаме и логора
и одлучио да брани своја огњишта.

Србин ће за огњиште живот дати,
али неће он поново робовати.
И тако поново кренусмо у бој,
да бранимо земљу и народ свој.

Тада на Србе цио свијет навали
и против њих смо битке водили.
Послије три године, Србин победи,
јер српска част никад не блиједи.

И тако се наша Српска одбрани,
од крвожедне душмансе немани.
Доста витезова паде за слободу,
зато су они понос српском роду.

Српска земља западно од Дрине,
то је симбол одбране отаџбине.
За Српску се пуно емоција дало,
да би јој име вјечно постало.

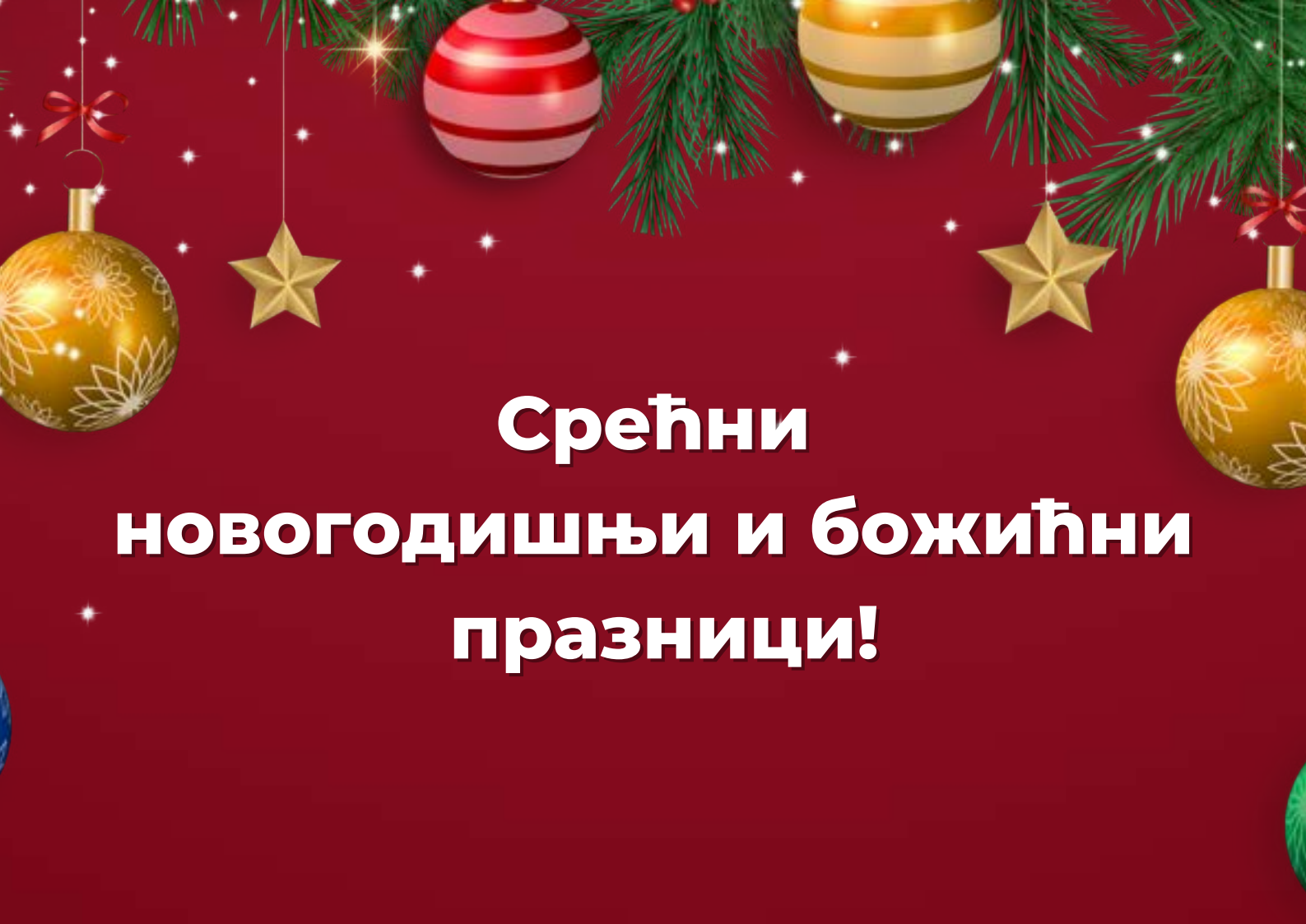
**ДАВИД
РАЈИЋ**

Хладно, зимско јутро буди се над Бољановићима, кроз прозор гледам прве зраке сунца које падају на иње. Калновачка зима зна бити сурова, а ми млађи посебно јој се радујемо. Устајем и силазим у приземље. Кућа је стара, жутих испуцалих зидова, окречених посљедњи пут прије мог рођења. Креденац прича неке старе приче, ћилим ткани, вриједности немјерљиве. У углу кревет развучен, никада се није узвлачио и на њему се могло спавати цијели дан. Соба је одисала једноставношћу, скромношћу и топлином. Сто омањи, но довољно велик да стане сеоски доручак: „Пожурите озгора“ виче помало узбуђено најумилнији глас који познајем, узбуђено јер је дочекала унучад. Не долазе они сваки дан, ни сваки викенд. Дочекала да спреми уштипке, донесе прошлогодишњи пекмез и реже неправилне кришке младог сира. Бака Рајка. Руке наборане, тресу се, милује ме по коси, притиска, као да жели да буде сигурна да ме лијепо милује. Нема више осјећаја у рукама као некада. Сви смо за столом, мајка и бака пожурују нас са доручком, журе на гробље. Знајући гдје идемо на тренутак као да ми се неки огроман терет спустио на груди, па остах без ваздуха, са оним тешким осјећајем тјескобе и немоћи. Подигох главу ка икони, поред Светог Јована је црно-бијела слика смјештена у стари дрвени оквир. У њему су још сложене иконе Богородице и Светог Василија Острошког, кандило служи. Узима моја Рајка црну опрану мараму која мирише на старински сапун. Мирише на чисто и то је за баку – амин. Наста неки немир као и сваке године тога дана. Сви се збуњено крећемо по кући, спремамо се, пакујемо свијеће, кадионицу, тамјан. Моја Рајка пред иконом стоји, крсти се, нешто шапуће. Очију влажних, погледа горе, замишљена, залеђена. Дођосмо на гробље. Споменик постављен тек прије неколико година, продала мајка неке земље, па подигла. На споменику златним словима пише Милован Пржуљ, „Споменик подижу мајка Рајка и отац Јово“. Стајала сам поред као скамењена, сјетих се приче покојног дједа. Увијек се са сузама у очима сјећао стрица. Стриц, момак са непуних деветнаест година, пун неког поноса и пркоса, самопоуздања и са пушком више у кући, крену '92. на ратиште, Кући остали само мајка и отац.

Три сина на првој линији одбране, два старија некако и пустише, али овог најмађег не могаше! Срце је једва прихватало њихов одлазак. Причао је дјед да је био најхрабрији, да га је командир увијек морао цмиривати и посебно на њега пазити, јер се ничега није бојао, а као такав био је лака мета. То јутро устао је прије свих, спустила се густа магла. Кренуо је према литици која им је била осматрачница. Мој стриц је волио и да запали цигарету, но та једна, посљедња у кутији, коштала га је живота. Са друге стране, на другој литици, чекао је снајпер своју прву жртву - Метак право у чело! Остави мој стриц живот негдје на обронцима Трескавице, остави и бабу и дједа, остах без њега и ја, тад још нерођена. Уписао се он се на списак свих срећних, а несрећних и свих благословених, а проклетих. Дала је наша кућа своје највредније. Знали су и баба и дјед да га не могу спријечити да иде на ратиште. Данас када слушамо о нашим палим јунацима и о томе како је стварана наша Република Српска, бака је поносна, поносна сам и ја. Није смрт та која ме чини поносном, то је сазнање да је мој предак дао живот за нешто свето. Дао је живот за мене, за Вас, за њих, за бебу, старца, научника, поштара. Дао је живот да бих ја данас могла писати и учити ћирилицу и српски језик у нашој Републици, да бих могла слушати гусле и ону пјесму „Смрт војводе Пријезде“. Док сједим у топлој соби размишљам о онима који нису ту, који су отишли у вјечност. Могла сам бити и ја данас срећно дијете коме долази стриц из далеке Канаде и доноси поклоне пред празнике. Могла сам ја, а и сви чији су преци дали животе за Републику Српску бити дио комерцијалног, потрошачког друштва. Тај нас је губитак чврсто везао за породицу, отаџбину и огњиште. За Бољановиће, једно од најљепших села Републике Српске, и нека је! Стриц нас све окупља и опомиње да је све на овом свијету само пролазно. Вјечна је душа која са собом носи значај Републике Српске. Толико година од несрећних збивања, а у породици Пржуља његује се она искра, онај пламен слободе и патриотизма. Поносна ја, потомак славних и великих, погинулих и несталих, волим исто Требиње, Градишку и Бијељину. Свако село, ријеку и човјека широм наше лијепе Републике Српске. Свој допринос у очувању дајем и ја. Моја жртва је мала, учим, његујем старе обичаје, своју породицу.

Волим фолклор, неријетко пустим коју сузу док слушам гусле, опраштам и редовно се причешћујем. Свако жртвује оно што може и оно што има неко живот, неко пак нешто друго. Рећи ће Андрић да жртва мора бити узидана како би опстајало. Овоме свједочи и пјесма „Зидање Скадра“. Тако и ми вјерујемо да су нам темељи чврсти, јер крв праведних, њих је натопила. Док тако размишљам, звони телефон, јавља се баба, она не прозбори ни ријечи, но по завршетку јој брада задрхти и сузе кренуше из очију. Мало се тек прибра, обриса наквашено лице и дрхтавим гласом поносно рече: „Снајка, иди погледај какво је оно одијело у ормару! Зову из Бања-Луке да за сина орден примим 9. јануара“.

САРА ПРЖУЉ

**Срећни
НОВОГОДИШЊИ И БОЖИЋНИ
празници!**

ИЗАЗОВ
ЧАСОПИС

ДЕЦЕМБАР 2023.